

Forskningsintervjuet

Fedrene er viktige for barn som sliter

Tiltak for barn med atferdsproblemer fungerer godt. Nå må de bli tatt i bruk, sier John Kjøbli. Mest overrasket er han over fedrenes betydning for barn med atferdsvansker.

JOHAN KJØBLI

- Forsker ved Atferdssenteret, Oslo
- Forsvarte 27. mai 2009 sin avhandling Theory- and evidence-based interventions for children with conduct problems: Exploring applicability and underlying assumptions in real world settings for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo.
- john.kjobli@atferdssenteret.no

Som forsker ved Atferdssenteret ivrer han for at virksomme metoder for familier med barn som sliter med atferdsvansker, får gjennomslag i de kliniske miljøene.

– Vi kan påvise at metodene virker, men det er åpenbart ikke nok. Det finnes barrierer som hindrer at disse modellene tas i bruk. Kanskje har fagfolk selv motstand mot endring, undrer Kjøbli.

Doktorgradsarbeidet hans undersøker effekten av Parent Management Training – Oregonmodellen (PMTO). Dette er en behandlingsmetode der foreldre får hjelp til å snu negativ samhandling i familien ved å trene på foreldreferdigheter som positiv involvering og forutsigbar

grensesetting. I den første studien ville doktoranden finne ut om gutter og jenter får like godt utbytte av å motta PMTO. Funnene tyder på at metoden er like virksom for jenter som for gutter.

Den andre studien viste at foreldre som samarbeider godt, i større grad tar i bruk effektive foreldreferdigheter, noe som igjen fører til at barnas atferdsvansker blir redusert. I den tredje studien ble en tiltaksmodell for forebygging og tidlig behandling av problematferd evaluert i skolene i en stor kommune i Akershus. Tiltakene rettet seg mot å endre samspill mellom voksne og barn og å styrke barnas sosiale ferdigheter. Funnene viste redusert problematferd i klasserommene og bedre relasjoner elevene imellom.

– *Var det noe som overrasket deg i arbeidet med avhandlingen?*

– Vi undersøkte mors og fars påvirkning på barna, og oppdaget at fedrenes foreldreferdigheter hadde vel så stor betydning som mødrenes. Det peker på verdien av å inkludere fedrene i tiltak som tar sikte på å redusere atferdsvansker hos barn. Men ikke minst innebærer det generelt at fedrene selv må på banen og være til stede i familien, sier forskeren, som minner om at resultatene bygger på et lite utvalg.

Han vil være varsom med å lansere årsaker til at fedrene har så stor betydning, men legger vekt på at dette ikke dreier seg om en gammeldags farsrolle bygd på autoritet og strenghet. Det handler om nærhet, evne til å se barnet, rose og oppmuntre.

Doktorgradsarbeidet støtter opp om at barn med atferdsproblemer har stort utbytte av evidensbaserte tiltak som satser på å hjelpe foreldre og andre voksne rundt barnet med å få en bedre kommunikasjon med ham eller henne, mener Kjøbli. Han er glad for å drive forskning så tett opp til praksisfeltet:

– Det handler egentlig om hjelp som kan holde barnet unna rus, konflikter og kriminalitet. Dette er viktig for ungene selv, men også for nærmiljøet og for samfunnet. Jo tidligere hjelp, desto bedre.

– *Du fikk ett år fri og ubegrenset med midler. Hva ville du forsket på?*

– Da ville jeg løftet blikket litt, og startet opp en storskalastudie for å undersøke om det å jobbe med forebygging av atferdsproblemer kan ha innvirkning på folkehelsen. Klarer vi å redusere vanskene i befolkningen? Da har vi gjort en stor jobb.

nina.strand@psykologforeningen.no